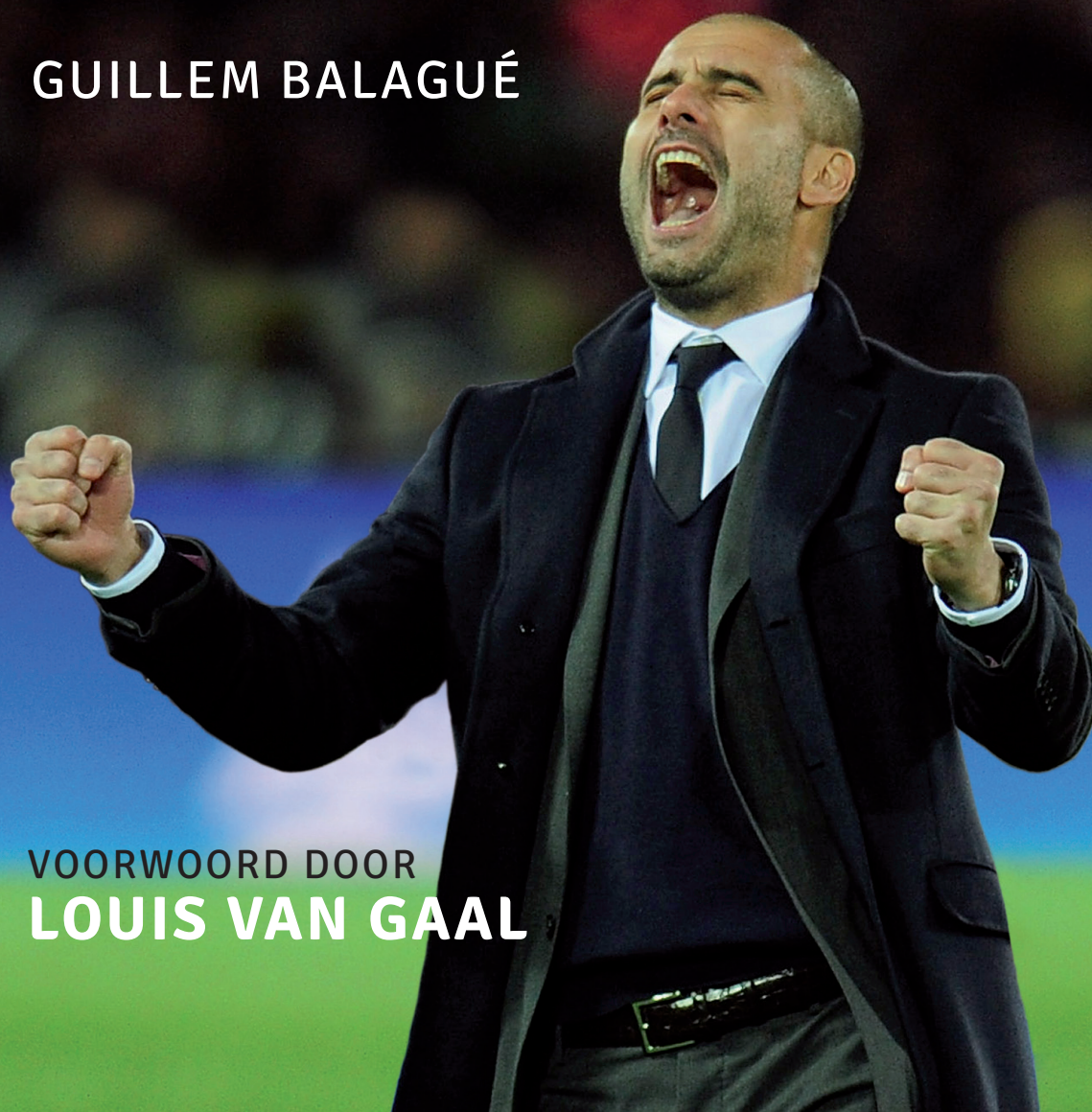

PEP GUARDIOLA

GUILLEM BALAGUÉ

VOORWOORD DOOR
LOUIS VAN GAAL

Pep Guardiola

Van straatvoetballer tot succesvol coach

Biografie

Guillem Balagué

Geheel herziene editie

KOSMOS

Kosmos Uitgevers, Utrecht/Antwerpen

KOSMOS

www.kosmosuitgevers.nl

[kosmos.uitlegers](https://www.facebook.com/kosmosuitgevers)

[kosmosuitgevers](https://www.instagram.com/kosmosuitgevers)

De eerste twee edities van deze uitgave zijn verschenen bij Tirion Uitgevers.

Omslagontwerp: Anton Feddema

Omslagfoto: Getty Images

Vormgeving binnenwerk: Stampwerk, Jacqueline Bronsema

Foto's binnenwerk: Getty Images, ANP Foto

Vertaling: Piet Dal, Erik de Vries, Ingrid Buthod

Achtste, geheel herziene druk, 2016

ISBN 978 90 215 6416 6

ISBN e-book 978 90 4391 937 1

NUR 491

Voor het eerst gepubliceerd in Groot-Brittannië in 2012 door Orion Books Ltd, Londen

Oorspronkelijke titel: *Pep Guardiola – Another Way of Winning*

© 2012, 2016 Guillem Balagué

© 2014, 2016 voor de Nederlandse taal: Kosmos Uitgevers, Utrecht/Antwerpen

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

No part of this book may be reproduced in any form by print, photocopy, microfilm or any other means without prior written permission from the publisher.

De uitgever heeft ernaar gestreefd de rechten van derden zo goed mogelijk te regelen. Degenen die desondanks menen zekere rechten te kunnen doen gelden, kunnen zich tot de uitgever wenden.

Voor mijn broer Gustavo (*culé*),
mijn zus Yolanda (sinds kort *culé*),
Luis Miguel García (die nooit een *culé* zal worden)
en Brent Wilks (die ons er constant aan herinnert
dat voetbal geen spel op leven en dood is)

INHOUD

Voorwoord door Louis van Gaal	II
Rome, 27 mei 2009: Finale UEFA Champions League	13
 Deel I Van het dorpsplein van Santpedor naar de dug-out van Camp Nou	 15
 Deel II Pep, de trainer-coach	 95
1 Het begin	97
2 De uitzonderlijke 2-6 in het Santiago Bernabéustadion	136
3 Zes titels in één kalenderjaar	152
4 De twee Champions Leaguefinales	174
5 Pep en zijn spelers	204
6 Pep Guardiola en José Mourinho	247
 Deel III De beslissing, het afscheid en een nieuw begin	 293
1 De redenen	295
2 Het afscheid, voorafgegaan door de laatste finale	312
3 München, ver van huis	351
 Deel IV Pep Guardiola – De zoektocht gaat verder	 381
1 De Bayern-manier	385
2 In de schaduw van een onverwachte zege. Het eerste seizoen	389
3 De Guardiola-manier. Het tweede seizoen	404
4 De gevangene. Het derde en laatste seizoen	418
5 Het zoeken. De nalatenschap	438
6 Even terug in de tijd, Manchester City, Engeland en José Mourinho	445

Deel V Appendices: Pep Guardiola voor beginners	465
Appendix 1 La Masía	467
Appendix 2 De statistieken van vier geweldige jaren FC Barcelona	473
Dankwoord	478
Dankwoord bij de uitgave 2016	480

*‘Pep Guardiola was een geboren aanvoerder,
aan wie je al snel kon zien dat hij een
toptrainer in de dop was’*

– Louis van Gaal

VOORWOORD

Barça had in 1997, toen ik als trainer-coach werd aangesteld, een vrij oud elftal, met ervaren krachten als Amor, Nadal, Stoichkov en Pizzi; spelers van om en nabij de dertig. Zoals gebruikelijk is in Spanje was de oudste speler de aanvoerder, uit respect. Ik wilde echter een aanvoerder die mijn normen, waarden en visie deelde en zou uitdragen, een speler die gek was van het spel en zijn vak gepassioneerd beleefde...

In de voorbereiding op het seizoen bleef Amor aanvoerder, zodat ik de tijd had om de spelers te beoordelen op hun kwaliteiten als aanvoerder. Het duurde niet lang voordat ik die kwaliteiten in Pep Guardiola leerde kennen. Ik daagde hem daar ook toe uit. Ik kende hem als speler, niet als mens. Pep had weliswaar de Europa Cup gewonnen, maar miste vanwege zijn postuur de fysieke uitstraling van een aanvoerder. Maar, zoals gezegd, ik wist het al snel. Zodra Pep Guardiola zijn mond opendeed was hij de aanvoerder die ongeremd zijn mening kenbaar maakte aan zijn medespelers en aan mij, die durf en visie had en die direct namens de spelers mocht spreken. Het verbaasde en imponeerde me dat hij op 26-jarige leeftijd zover was. Pep kon de speelwijze dromen en kon die vertalen naar iedere positie, waarvan hij dan ook nog een profielschets kon maken, zeer opmerkelijk. Dus na die paar weken voorbereiding stond voor mij vast dat ik Pep tot aanvoerder zou maken. Met respect voor Amor, maar met de zekerheid dat deze breuk met de traditie iedereen zou helpen...

Zelf was hij echter niet zo enthousiast. 'Jij moet het zijn, Pep,' zei ik, maar hij zei dat dat helemaal niet kon. Amor moest het zijn, of Nadal... Ik zei hem dat ik in hem mijn verlengstuk op het veld zag: een natuurlijke leider, en dat hij het ook zou moeten willen, voor zijn eigen ontwikkeling. Uiteindelijk zei Pep ja. En hij werd binnen de kortste keren geaccepteerd als aanvoerder, ook omdat hij de discussie met mij durfde aan te gaan, over Stoichkov bijvoorbeeld. Toen ik op een ochtend in de kleedkamer bekendmaakte dat ik hem naar het

tweede elftal had verbannen, zei Pep direct namens de spelers dat dat niet kon. Stoichkov was en is een icoon binnen de club. Hij hield zich volgens mij echter niet aan de door ons samen gemaakte afspraken en aan de overeengekomen normen en waarden. Maar Pep hield voet bij stuk. Toen zei ik: 'Als jij je sterk maakt voor Stoichkov, dan zal ik hem nog een tweede kans geven. Maar dan moet je wel met hem aan de slag gaan.' Dat deed hij, maar zonder succes. Toen Stoichkov binnen een paar weken weer over de schreef ging en ik hem daarna alsnog moest verbannen, zei Pep niets meer. Integendeel; hij steunde me, omdat hij helaas mijn gelijk moest erkennen. Pep Guardiola liet zich overtuigen, maar kon al op jonge leeftijd ook zelf overtuigen en inspireren. Hij had fysieke problemen, die hem uiteindelijk, ook in zijn rol als aanvoerder, zouden belemmeren, maar Pep Guardiola was een geboren aanvoerder, aan wie je al snel kon zien dat hij een toptrainer in de dop was. Dat moet je natuurlijk altijd nog maar waarmaken ook, en dat deed hij op een manier die alle verwachtingen overtrof. Hij slaagde, waar ik dat niet deed. Pep maakte me trots!

Louis van Gaal

ROME, 27 MEI 2009: FINALE UEFA CHAMPIONS LEAGUE

Het is de achtste minuut van de wedstrijd. Barcelona moet er nog in komen. De spelers staan allemaal op de juiste positie maar niemand wil happen, niemand wil naar voren stappen en druk zetten op de man aan de bal. Ze spelen naar binnen gekeerd en tonen te veel respect voor Manchester United. Een schot van Ronaldo is onschadelijk gemaakt door Victor Valdés. Weer een schot. United dringt op. Cristiano schiet net langs de paal. Centimeters. Dat is het verschil: centimeters naast de goal, centimeters verwijderd van een andere manier waarop de wereld tegen Pep Guardiola en tegen zijn revolutie in Camp Nou zou aankijken.

Giggs, Carrick en Anderson spelen de bal naar goeddunken rond. Er moet iets gebeuren. Pep springt overeind van de bank en blaft een spervuur van instructies, met een stem die zijn spelers boven de kakofonie van geluiden in het volgepakte Olympisch stadion van Rome kunnen horen. Messi krijgt te horen dat hij als schaduwspits positie moet kiezen tussen de centrale verdedigers van United en Eto'o wordt naar buiten gedirigeerd om zijn plaats op de rechtervleugel in te nemen.

Ferguson blijft onverstoord op de bank zitten. Hij is blij met het resultaat tot dusver en heeft het gevoel dat hij de overhand heeft. Maar er treedt een kentering in. Aanvankelijk bijna onmerkbaar. Messi vindt Iniesta die Xavi vindt die Messi vindt. Ineens moeten Carrick en Anderson snel reageren, moeten ze besluiten wie ze gaan dekken, welke pass ze moeten onderbreken, welke ruimte ze moeten bestrijken. Giggs is gekoppeld aan Busquets en kan niet bijspringen.

Iniesta krijgt de bal op het middenveld. Evra heeft Eto'o laten lopen en Iniesta ziet de mogelijkheid van een opening op de rechterflank. Hij dribbelt met de bal naar voren en dan vindt hij precies op het juiste moment Eto'o op de rand van het strafschopgebied met een splijtende, op de centimeter nauwkeurige pass. Eto'o ontvangt de bal. Vidić doet een laatste wanhopige poging hem te onderscheppen, maar

Eto'o schiet hem voorbij en in een oogwenk vuurt hij, puur vertrouwend op zijn killerinstinct, een schot af in de korte hoek.

Het eindpunt van dat schot, dat ene moment in de tijd, dat hoogtepunt van een beweging, zou meehelpen om een idee, een zaadje dat veertig jaar eerder was geplant, te veranderen in een voetbal-tsunami die het spel in de jaren daarna totaal zou veranderen.

DEEL I

**VAN HET DORPSPLEIN
VAN SANTPEDOR NAAR DE
DUG-OUT VAN CAMP NOU**

Het dorpsplein van Santpedor, bijna iedere ochtend in 1979

Als je in Santpedor naar het huis loopt waarin Pep als jongen woonde, heb je een schitterend uitzicht over de immense vallei waarin het dorp ligt. De lucht is fris, maar draagt de geur van droge aarde. Aan de horizon doemt het rotsige silhouet van Montserrat op. De prachtige ‘getande’ berg van Catalonië rijst op uit de vallei als een gigantische kartonnen knipplaat en verschaft het slaperige Catalaanse dorpje op zeventig kilometer van Barcelona een majestueus decor.

Een van de eerste gebouwen die je aan de rand van dit dorp van slechts 7500 inwoners ziet, is het nieuwe huis van Guardiola’s ouders, dat is gebouwd door Peps vader, die metselaar is. Het is een modern huis met twee verdiepingen, aan de hoofdweg in een gebied dat is bezaaid met nieuwe huizen. Loop je richting het centrum van Santpedor, dan wijzen een paar vervallen fabrieken, die sterk afsteken tegen de middeleeuwse bogen, je op het recente industriële verleden van het dorp. Santpedor is het soort dorp waar mensen elkaar op straat gedag zeggen, ook als ze elkaar niet kennen. Degenen die elkaar wel kennen blijven staan voor een praatje. De brede wegen gaan langzaam over in een labyrint van smalle, eeuwenoude straatjes, die naar de twee grote pleinen van Santpedor kronkelen: het Plaça Gran en het Plaça de la Generalitat. Dat laatste stond vroeger bekend als het Plaça de Berga, maar wordt nu vaker aangeduid als ‘het plein waar Guardiola werd geboren’.

In 1979 kwam elke ochtend een magere, achtjarige jongen uit Plaça de la Generalitat nummer 15 gestapt, om met een voetbal onder zijn arm in een paar passen naar het midden van het plein te lopen. De jongen met de stakerige benen, die de dorpelingen ‘Guardi’ noemden, riep zijn vrienden, onder wie een meisje dat Pilar heette, om mee te komen doen. Hij trapte de bal tegen de muur tot er genoeg kameraden waren voor een potje.

Playstations bestonden toen nog niet en er reden zo weinig auto’s dat verkeerlichten niet nodig waren en er geen gevaar was voor de kinderen, die helemaal opgingen in een potje straatvoetbal. Pep voetbalde voor hij naar school ging en op weg ernaartoe. Hij had zijn bal altijd bij zich om ertegenaan te kunnen trappen; in de pauze en tus-

sen de middag, op de straatkeien en rond de fontein. Zelfs onder het eten was hij met voetbal bezig. Zijn moeder kreeg er wel eens genoeg van ('Laat die bal eens vijf minuten met rust!'), net als heel veel moeders in steden en dorpen over de hele wereld.

In die tijd ging alles heel ontspannen; er was minder 'protocol', minder 'bureaucratie', zoals Guardiola het uitdrukt. Je ging met je voetbal naar het plein en bleef spelen tot het te donker werd om de bal te zien. Zo simpel was het. Je hoefde niet naar een echt veld om wedstrijden te organiseren en je hoefde geen speeltijd af te spreken. Er waren geen doelpalen of netten, en ook geen borden die kinderen vertelden dat ze niet met een bal mochten spelen.

Een metalen garagedeur deed dienst als goal en er werd altijd gezuzied over wie de keeper moest zijn. Pilar wilde nooit in het doel staan. Ze had een behoorlijk goede trap en kon de bal mooi aannemen. Ruim tien jaar lang plukte het vrouwenelftal van een naburig dorp de vruchten van de vele uren die ze met Pep en zijn vrienden trainde.

Er werd altijd geredetwist over de kant waar Pep zou spelen. De tactiek was duidelijk: geef hem de bal, zodat hij de wedstrijd kan controleren. Al zijn vrienden beseften dat hij beter was dan hen, dat hij iets had wat de anderen niet hadden. Om ruzies te voorkomen werd uiteindelijk besloten dat Pep de twee ploegen zou kiezen, zodat die min of meer even sterk waren. Het betekende ook dat Pep al op jonge leeftijd zonder aarzeling de rol van leider op zich nam. Wanneer een van de jongens tijdens die wedstrijdjes straatvoetbal, die wel een hele zaterdag of zondag konden duren, iets op het plein beschadigde met een wild schot, haalde een glimlach van Pep hem en de rest van zijn vrienden altijd uit de moeilijkheden.

Tegenwoordig rijden er auto's over het plein en in het midden is een parkeerterrein. Het is niet langer een plaats waar kinderen kunnen spelen.

Toen Pep naar Barcelona terugkeerde om het tweede elftal te trainen, ging hij regelmatig naar Santpedor terug om er lange wandelingen door de omgeving te maken. In de periode dat hij zo diep nadacht

DEEL II

PEP, DE TRAINER-COACH

HET BEGIN

Een kans die voor het grijpen ligt; je pakt hem of je pakt hem niet. Guardiola's aanstelling was zo'n kans. Het waren een paar moeilijke jaren geweest voor de Catalanen. Het debat over de nieuwe Catalaanse grondwet, die meer onafhankelijkheid van het centrale gezag eiste, bracht een gebrek aan enthousiasme in de rest van het land aan het licht voor de Catalaanse behoefte zich van de rest van Spanje te onderscheiden. Rijkaards Barcelona gleed door decadentie onstuitbaar af; in de kleedkamer ontbrak het aan discipline en teamgeest. Ronaldinho, de ster van het elftal, had zijn status als de opwindendste speler van de planeet verloren. President Joan Laporta kreeg te maken met een motie van wantrouwen en overleefde die maar net. De Catalaanse eigenwaarde was tot het laagste punt in decennia gedaald.

Op dat moment werd Pep Guardiola aangesteld als de trainer van het eerste elftal van FC Barcelona.

Pep miste de onvoorwaardelijke steun van de Barcelonasupporters. Sommigen die wel achter hem stonden meenden echter dat zijn lage status de overwinningen in ieder geval zoeter zouden maken en de nederlagen gemakkelijker te verteren. Het was immers nog nooit voorgekomen dat een ballenjongen uit Camp Nou via de jeugdelftallen was opgeklommen tot aanvoerder van het eerste elftal, om vervolgens als trainer bij de club terug te keren. Pep begreep de mentaliteit bij Barcelona voortreffelijk en hij wist wat er in La Masía werd onderwezen. Als symbool van de club en volgeling van Cruïff vertegenwoordigde hij een stroming die voetbal zag als een educatief proces. In veel opzichten was het een ideale combinatie.

Op de dag van zijn officiële presentatie als trainer van Barcelona maakte Guardiola heel duidelijk dat hij wist wat hem te doen stond. Met zijn ouders in het publiek schetste hij zijn aanpak.

Omdat hij slechts twaalf maanden leiding had gegeven aan een reserveploeg, knaagde echter bij veel toehoorders – zelfs bij zijn supporters – de twijfel dat hij onvoldoende voorbereid was op de kolossale taak die voor hem lag. En er waren veel mensen die vermoedden dat zijn aanstelling niets meer of minder dan een cynische truc van Laporta was om zijn populariteit te versterken. De president zou de ‘verloren zoon’ van de club willen inzetten als schild tegen het groeiende verzet tegen zijn gezag. Er waren ook mensen die zich afvroegen of Pep, hoezeer ze hem ook als speler bewonderden, niet te zwak en te gevoelig was. Zou hij over het vereiste karakter beschikken?

Pep was zich bewust van de twijfels, maar hij vroeg nooit om een periode om te wennen, of om geduld of tijd om fouten te maken. Hij wist heel goed dat hij sterk moest beginnen en meteen moest winnen. Hij wist net zo goed als ieder ander dat zulke verwachtingen horen bij een grote club, waar winnen een verplichting is en verliezen altijd de schuld van de trainer.

‘Ik voel me sterk,’ liet Pep weten. ‘Ik ben er klaar voor om deze uitdaging aan te gaan. En geloof me, als ik me niet zo voelde, zou ik hier niet staan. Het zal een moeilijke reis worden, maar ik zal doorzetten. Het elftal zal draaien, voor het geval jullie daar bezorgd om zijn. Ik zal het ze vergeven als ze iets niet meteen begrijpen, maar ik zal het ze niet vergeven als ze er geen moeite voor doen. Absoluut niet.’

‘Ik ben de leider en als ze mij volgen, zullen we slagen. Ze moeten mij volgen.’

‘Ik weet dat we snel en intensief aan de slag moeten gaan. Wie vanaf het begin meedoet, is welkom, en de rest... nou, die zullen we in de toekomst meekrijgen.’

Tito Vilanova, zijn vroegere kameraad in La Masía en zijn assistent bij het tweede elftal, zou ook bij het eerste elftal zijn rechterhand zijn. Hij herinnert zich: ‘Aan het begin van het seizoen zei hij me – niet als raadgeving, want hij is niet de man om adviezen te geven – dat we moesten doen waar we in gelooven. We moesten ons eigen idee in

PEP GUARDIOLA

VAN STRAATVOETBALLER TOT SUCCESVOL COACH VAN INTERNATIONALE TOPCLUBS

In deze biografie laat auteur Guillem Balagué zien hoe Pep Guardiola in en buiten de dug-out zo succesvol werd, en hoe je door mooi te spelen ook kunt winnen, eerst bij FC Barcelona en later bij FC Bayern München.

De Nederlandse invloed op Guardiola van Cruïff en van Van Gaal was bepalend voor de carrière van deze Catalaan. Johan Cruïff ontdekte het talent van Pep als voetballer en was zijn grote voorbeeld en klankbord toen hij eenmaal voetbaltrainer bij Barcelona was. Louis van Gaal zag in Pep een leider en maakte hem aanvoerder.

Hoe beleefde hij zijn tijd als voetballer onder Cruïff en Van Gaal? Hoe wist hij zich van veelbelovend talent te ontwikkelen tot succestrainer? En hoe gaat hij om met sterspelers als Messi, Zlatan, Xavi, Iniesta, Robben en Ribéry? In deze intrigerende biografie lees je hoe deze bescheiden, introverte man met schitterend voetbal zijn successen boekte.

In 2016 tekende Pep bij Manchester City. In dezelfde stad treft hij zijn aartsrivaal, trainer José Mourinho, die is aangesteld om prijzen te pakken met Manchester United. Dit belooft een nieuw spannend hoofdstuk te worden.

Guillem Balagué, zelf *culé*, is geboren en getogen in Barcelona. Tegenwoordig is hij voetbaljournalist in Engeland. Hij schreef bestsellers over Messi en Ronaldo, en het officiële fanboek van FC Barcelona.

9 789021 564166

www.kosmosuitgevers.nl

KOSMOS

NUR 491

Kosmos Uitgevers, Utrecht/Antwerpen